

KS. PIOTR GÓRECKI
Opole, UO

OPOLSKIE ROCZNIKI DIECEZJALNE 1947–2010

1. Rys historyczny Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego i od 1972 r. diecezji opolskiej – 2. Ogólna charakterystyka roczników – 3. Przegląd roczników opolskich – 4. Szczegółowa zawartość roczników opolskich – 5. Podsumowanie

Diecezja opolska swoje dziedzictwo i wzorce organizacyjne czerpie z wielowiekowej tradycji starej diecezji wrocławskiej. Jej samodzielne dzieje jako diecezji datują się dopiero od 1972 r., czyli od czasu definitywnego uregulowania sytuacji państwowo-prawnej i kościelnej na całym terytorium tzw. Ziem Zachodnich i Północnych. Etapem przygotowawczym była rozpoczęta w 1945 r. posługa Kościoła na szczeblu lokalnym poprzez Administrację Apostolską Śląska Opolskiego. W 1992 r. decyzją Ojca Świętego JANA PAWŁA II nastąpiła reorganizacja diecezji w Polsce. Wtedy to diecezja opolska razem z nowo utworzoną diecezją gliwicką i podniesioną do rangi archidiecezji dawną diecezją katowicką utworzyły nową metropolię górnośląską.

Tak jak w przypadku innych diecezji nieodzowną pomoc, i to nie tylko w zgłębianiu historii, stanowią schematyzmy, które w przypadku diecezji opolskiej ukazywały się pod nazwą roczników diecezjalnych. Chociaż władza kościelna nie planowała bynajmniej ich corocznego wydawania, to właśnie taka nazwa przez lata przyjęła się w tytulaturze opolskich schematyzmów. Częstotliwość ich ukazywania się była początkowo związana z możliwościami publikowania oraz cenzury i utrudnień, jakie napotymano w rzeczywistości Polski Ludowej. Czasokres wydawanych po 1989 r. roczników wiąże się nie tylko z kondycją finansową diecezji, co z pewną celowością. Sprawne administrowanie diecezją niesie ze sobą częste zmiany, także i te personalne, które szybciej śledzi się i odnotowuje na łamach diecezjalnej strony internetowej.

Celem artykułu jest poddanie ogólnej charakterystyce wszystkich roczników diecezjalnych dotyczących Kościoła opolskiego. Od 1947 r. do 2010 r. ukazało się w sumie 20 roczników. Tylko w edycji z 2010 r. powrócono do tytulatury schematyzmu diecezjalnego. Lektura roczników stanowi cenną pomoc w zgłębianiu historii lokalnego Kościoła, szczególnie w kwestii jego administracji, zarządzania i śledze-

nia przemian, jakie miały miejsce na przestrzeni lat. Zawarty w rocznikach pokazany zasób informacji oraz ich aktualizacja w kolejnych edycjach to cenny atut, aby owej serii wydawniczej przyznać wartość bardzo istotnego źródła w zbieraniu informacji na temat historii lokalnego Kościoła i to zarówno na szczeblu diecezjalnym, jak i parafialnym. Po krótkim zarysowaniu — dającej odczytać się z roczników — historii diecezji¹, każdy z roczników poddany zostanie ogólnej i szczegółowej analizie pod względem zawartości treści oraz nowości, jakie zamieszczano w konkretnej edycji. Zwieńczeniem artykułu jest katalog wszystkich edycji opolskiego biuletynu urzędowego będący próbą ich całościowej systematyzacji. Artykuł swoją treścią nawiązuje do badań bpa JANA KOPCA, który w pracy opublikowanej na łamach lubelskiego periodyku „Archiwa, Biblioteki i Muzea Kościelne” przeanalizował pierwsze siedem edycji rocznika za lata 1947–1974².

1. Rys historyczny Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego i od 1972 r. diecezji opolskiej

Po II wojnie światowej niemal cały Śląsk włączony został w granice państwa polskiego. Zmiany geopolityczne pociągnęły za sobą zmiany demograficzne. Ich efektem był *exodus* ludności niemieckojęzycznej zmuszonej do opuszczenia swojej ojczyzny. W tym samym czasie przybywali repatrianci ze wschodnich ziem polskich³. Na Górnym Śląsku silny był element miejscowy. Mieszkających od wieków niejedną raz dzieliły granice, ale łączyły język, religia katolicka i rodzima wspólnota. To właśnie na tych terenach zorganizowano jedną z nowych administracji kościelnych. Decyzją kard. AUGUSTA HLONDA z 15 sierpnia 1945 r. — posługującego się specjalnymi pełnomocnictwami Stolicy Apostolskiej — wyodrębniono z terenu archidiecezji wrocławskiej Administrację Apostolską Śląska Opolskiego, a na jej pierwszego rządcę wyznaczono ks. BOLESŁAWA KOMINKA (1945–1951) —

¹ Diecezja opolska nie doczekała się jeszcze pełnej syntezy historycznej. Przyczynkiem do jej stworzenia było krótkie opracowanie *Dziejów Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim* autorstwa bpa Jana Kopca (Opole 1991). Proces powstania diecezji opolskiej dobrze oddają artykuły: K. DOLA, *Kościół katolicki na Opolszczyźnie w latach 1945–1965*, NP 22 (1965), s. 69–100; A. SITEK, *Organizacja i kierunki działalności Kurii Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego w latach 1945–1956*, Wrocław 1986. Na publikacje te wskazywał abp Alfons Nossol w *Słowie wstępnym* do wydanego *Rocznika diecezji opolskiej* z 2000 r. (red. G. Strzedulla, J. Pyka, A. Niewiadomska, Opole 2000, s. 5). Odsyłam także do artykułu napisanego z okazji 20-lecia bulli Jana Pawła II *Totus Tuus Poloniae populus*: J. KOPIEC, *Diecezja opolska*, w: A. MAZUREK (red.), *Progrediamur oportet in spe. 20-lecie bulli Jana Pawła II „Totus Tuus Poloniae populus”*. *Księga jubileuszowa dedykowana J.E. Abpowi Józefowi Kowalczykowi Metropolicie Gnieźnieńskiemu Prymasowi Polski z okazji złotego jubileuszu kapłaństwa*, Warszawa 2012, s. 221–225.

² J. KOPIEC, *Schematyzmy diecezji opolskiej z lat 1947–1974*, ABMK 61 (1992), s. 167–216.

³ Owe skomplikowane wymuszenia analizuje SITEK, *Organizacja i kierunki działalności Kurii Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego w latach 1945–1956*, s. 96–98.

kapłana diecezji katowickiej⁴. W wydanym w 1947 r. pierwszym *Roczniku Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego* już tylko pobieżna analiza obsad personalnych duchowieństwa parafialnego pozwala zauważyć, że na terenie administracji posługiwała spora grupa kapłanów, którzy jako duchowni dawnej diecezji wrocławskiej nadal posługiwali wśród autochtonów oraz nowo przybyłych na Śląsk Opolskie repatriantów.

Moment ustanowienia nowej administracji nie oznaczał jeszcze definitywnego ustanowienia nowego porządku kanoniczno-prawnego. Stolica Apostolska w tych sprawach (a dotyczyło to całego terenu tzw. Ziem Odzyskanych, na których powstały nowe jednostki w Opolu, Wrocławiu, Gorzowie, Gdańsku i Olsztynie) oczekiwała normalizacji stosunków międzypaństwowych oraz sankcjonującego tę normalizacją traktatu Polski z Niemcami. Chociaż polskie władze komunistyczne nie uznawały nowych jednostek kościelnych, to z powodów prestiżowych domagały się stabilizacji kościelnej na nowych terenach. Niecierpliwość czynników politycznych powodowała wiele dalszych posunięć, z których najdotkliwsze były ingerencje ze stycznia 1951 r. Władze zażądały usunięcia dotychczasowych administratorów i wyboru tzw. wikariuszy kapitulnych. Sama akcja była nieważna z punktu widzenia prawa kościelnego, ale prymas STEFAN WYSZYŃSKI, pragnąc uchronić przed możliwościami powstania formalnej schizmy, udzielił im pełnomocnictw jako swoim wikariuszom generalnym⁵. W ten sposób w Opolu władzę kościelną uzyskał ks. EMIL KOBIERZYCKI (1951–1956). W wydanych rocznikach z 1953 i 1955 r. jego osoba została wyszczególniona jako ordynariusza ordynariatu Śląska Opolskiego⁶. Pełna stabilizacja kościelna przypadła za rządów kościelnych bpa FRANCISZKA JOPA (1956–1976). Jako biskup pomocniczy w Sandomierzu 18 kwietnia 1951 r. — podobnie jak to miało miejsce w innych jednostkach na Ziemiach Zachodnich i Północnych — został mianowany biskupem dla Opola w randze biskupa tytularnego (*in partibus infidelium*). Ta pierwsza, choć wymuszona decyzja papieska była odważ-

⁴ Zob. J. PIETRZAK, *Działalność kardynała Augusta Hlonda jako wysłannika papieskiego na Ziemiach Odzyskanych*, NP 42 (1974), s. 195–249; TENŻE, *Rola prymasa Hlonda w ustanowieniu polskiej administracji kościelnej na ziemiach przyłączonych do Polski po II wojnie światowej. Trudne odkrywanie faktów*, w: W. KUCHARSKI (red.), *Droga do stabilizacji polskiej administracji kościelnej na Ziemiach Zachodnich i Północnych po II wojnie światowej. W 40. rocznicę wydania konstytucji apostolskiej Pawła VI „Episcoporum Poloniae coetus”*, Wrocław 2013, s. 33, 43. Nie wdając się w polemiki mówiące o kompetencjach danych przez Stolicę Apostolską prymasowi oraz słusznych lub nie poczynaniach prymasa, odsyłam do artykułu ks. prof. Stanisława WILKA, *Ustanowienie polskiej administracji kościelnej jako konsekwencja postanowień jaltańskich*, w: M.M. DROZDOWSKI (red.), *Jalta. Szkice i polemiki*, Warszawa 1996, s. 179–184.

⁵ Zob. A. HANICH, *Powstanie, rozwój i stabilizacja struktury diecezjalnej Kościoła katolickiego na Śląsku Opolskim po II wojnie światowej*, w: KUCHARSKI (red.), *Droga do stabilizacji*, s. 165–166.

⁶ Zob. *Rocznik Ordynariatu Śląska Opolskiego 1953*, s. 9; *Rocznik Ordynariatu Śląska Opolskiego 1955*, s. 9.

nym krokiem w kierunku stabilizacji kościelnej. Z powodu czynników politycznych bp Jop mógł objąć swój urząd dopiero po odwilży 1956 r. Wyposażony we wszelkie uprawnienia biskupa rezydencjonalnego uroczystie objął rządy w Opolu 16 grudnia 1956 r. W wydanym w 1959 r. roczniku bp Franciszek Jop został wymieniony jako „zarządzający terytorium kościelnym Śląska Opolskiego z uprawnieniami biskupa rezydencjonalnego”⁷. Przełomowym krokiem była nominacja papieża PAWŁA VI z 25 maja 1967 r. Wtedy to dekretem Kongregacji Konsystorialnej bp Jop został mianowany administratorem *ad nutum Sanctae Sedis*. Rzymska nominacja ustabilizowała pozycję rządcy kościelnego na terytorium Śląska Opolskiego. W *Roczniku Kościelnym Śląska Opolskiego* z 1968 r. po raz pierwszy pojawiła się jego tytułatura jako Administratora Apostolskiego Śląska Opolskiego⁸.

Dzięki zawarciu traktatu granicznego pomiędzy Polską a Republiką Federalną Niemiec w grudniu 1970 r. i jego ratyfikowaniu 3 czerwca 1972 r. papież Paweł VI bullą *Episcoporum Poloniae coetus* z 28 czerwca 1972 r. utworzył m.in. diecezję opolską z dotychczasowym kościołem parafialnym św. Krzyża w Opolu jako katedrą i bp. Franciszkiem Jopem jako pierwszym biskupem opolskim⁹. Uroczysty ingres do katedry odbył się 16 lipca 1972 r. Po jego śmierci (24 września 1976 r.) drugim rządcą diecezji opolskiej został bp ALFONS NOSSOL, mianowany na ów urząd przez papieża Pawła VI 25 czerwca 1977 r.¹⁰ W uznaniu jego wieloletniej ogólnokościelnej działalności ekumenicznej JAN PAWEŁ II 12 listopada 1999 r. wyniósł go do godności arcybiskupa tytularnego (*ad personam*). Papież BENEDYKT XVI po przyjęciu jego rezygnacji z urzędu biskupiego mianował 14 sierpnia 2009 r. kolejnym, już trzecim w historii diecezji opolskiej, jej pasterzem bpa ANDRZEJA CZAJĘ. Sakra biskupia i ingres do katedry opolskiej miały miejsce 29 sierpnia tegoż roku¹¹.

Na mocy bulli Jana Pawła II *Totus Tuus Poloniae populus* z 25 marca 1992 r. południowo-wschodnia część diecezji razem z północną częścią diecezji katowickiej weszła w skład nowo powstałej diecezji gliwickiej¹². Od tego czasu diecezje

⁷ *Rocznik Kościelny Śląska Opolskiego 1959*, s. 7; zob. też *Rocznik Kościelny Śląska Opolskiego 1963*, s. 7.

⁸ *Rocznik Kościelny Śląska Opolskiego 1968*, s. 7.

⁹ Zob. PAWEŁ VI, *Bulla „Episcoporum Poloniae coetus”*, 28 czerwca 1972, WUDO 28 (1973), nr 3–4, s. 66–67; PAWEŁ VI, *Bulla nominująca bpa Franciszka Jopa biskupem rezydencjonalnym w Opolu*, 28 czerwca 1972, *tamże*, s. 69–70.

¹⁰ Zob. H. SOBECZKO, *Ks. A. Nossol biskupem opolskim*, WUDO 32 (1977), nr 12, s. 380–381; PAWEŁ VI, *Bulla mianująca ks. Alfonsa Nossola biskupem diecezjalnym w Opolu*, 25 czerwca 1977, *tamże*, s. 363–365.

¹¹ Zob. specjalny numer poświęcony nominacji i konsekracji trzeciego biskupa opolskiego: WUDO 64 (2009), nr 9; por. J. KOPIEC, J. PYKA (red.), *Schematyzm diecezji opolskiej 2010*, Opole 2010, s. 47.

¹² JAN PAWEŁ II, *Bulla „Totus Tuus Poloniae populus” z dnia 25 marca 1992 r.*, AAS 84 (1992), nr 12, s. 1108–1109; zob. też „Wiadomości Diecezji Gliwickiej” 1 (1992), nr 1, s. 1–15; odnośnie do metropolii górnośląskiej: s. 12–13.

opolska i gliwicka wraz z archidiecezją katowicką tworzą nową prowincję kościelną — metropolię górnośląską. Obecnie diecezja opolska obejmuje obszar 8033 km² wraz z 900 000 mieszkańców, z czego 860 000 to katolicy (95,55%). Diecezja podzielona jest na 36 dekanatów i liczy 399 parafii. Do diecezji inkardynowanych jest 709 księży. W posłudze słowa i chrześcijańskiej *caritas* wspiera ich 15 zgromadzeń męskich (z 15 domami zakonnymi) i 20 żeńskich (99 domów)¹³. Wśród licznych instytucji diecezjalnych, wydziałów i referatów godnym wymienienia jest działający od 1994 r. Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego (pierwszy po 1989 r. wydział teologiczny na państwowym uniwersytecie, wywodzący się z dotychczasowego Instytutu Teologiczno-Pastoralnego). Alumni diecezji opolskiej i gliwickiej zdobywają formację intelektualną na ww. wydziale, przygotowując się do kapłaństwa w Wyższym Międzydiecezjalnym Seminarium Duchownym z siedzibą w Opolu.

2. Ogólna charakterystyka roczników

Młoda jednostka kościelna doceniała od początku potrzebę publikacji własnych schematyzmów. Miały one nie tylko wartość statystyczną, ale były ważnym narzędziem administracji kościelnej zarówno w aspekcie struktur kościelnych, jak i państwowych (powiaty, gminy itp.). W warunkach funkcjonowania nowej administracji apostolskiej trzeba było stworzyć od podstaw dobrze funkcjonującą administrację lokalną z takimi organami, jak: kuria administracji apostolskiej, jej wydziały i referaty, sąd biskupi, instytucje dobroczynne itp. Do parafii oprócz księży posługujących jeszcze w ramach dawnej archidiecezji wrocławskiej dochodzili kapłani ze wschodnich ziem Rzeczypospolitej (Lwów, Łuck, Przemyśl), z centralnej Polski czy też z zakonów. Niektórzy z nich zatrzymywali się na Śląsku Opolskim tylko na krótki czas, towarzysząc przybyłym wraz z nimi parafianom, inni pozostali już na stałe. Z biegiem czasu stabilizował się ich status kanoniczny na terenie Śląska Opolskiego. Od 1947 r. przybywać zaczęli pierwsi kapłani wyświęceni już dla administracji opolskiej. Od 1949 r. swoją działalność edukacyjno-formacyjną zainauguowało Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego. Zmiana statusu organizacyjnego z administracji do rangi diecezji, powstające instytucje naukowe aż do Wydziału Teologicznego, to tylko niektóre faktory, których powstanie i funkcjonowanie oraz skład osobowy można śledzić w wydawanych rocznikach.

Podstawowa zawartość schematyzmów składa się z danych dotyczących biskupów czy rządców diecezji, kurii diecezjalnej i jej wydziałów. W przypadku posz-

¹³ Archiwum Kurii Diecezjalnej w Opolu, sygn. AB 4, *Relatio quinquennalis super statu dioecesis opoliensis. Relazione diotto anni sullo stato della diocesi di Opole per il periodo referente 2004–2012*, s. 8–9; sygn. AB 6, *Statystyka dla Annuario Pontifice 2013*, s. 2–3; zob. też <http://www.diecezja.opole.pl/index.php/o-diecezji/w-liczbach> (11.10.2014).

czególnych parafii podawana jest ich przynależność dekanalna, wezwanie kościoła parafialnego, wykaz innych kościołów i kaplic, spis miejscowości, względnie ulic przynależnych do parafii, dane teadresowe, liczba mieszkańców i wiernych oraz aktualna obsada personalna: proboszcz, ewentualnie wikarzy i inni kapłani spełniający funkcje duszpasterskie na jej terenie. W miarę potrzeby podawane są również informacje o placówkach zakonnych na terenie parafii, szkołach, cmentarzach itp. Zakres treści modyfikowano i ubogaczono krótkimi notatkami z przeszłości parafii. Wciąż lepsze możliwości druku i nowinki techniczne ubogaciły kolejne edycje o początkowo czarno-białe, później zaś kolorowe fotografie obiektów sakralnych, zdjęcia biskupów, mapy diecezji lub poszczególnych dekanatów¹⁴.

Statystyczna częstotliwość ukazywania się nowych edycji rocznika diecezjalnego wynosi 3,5 roku. Początkowo ich wydawanie uzależnione było od czynników państwowych, stanowiska Urzędu Kontroli Prasy, Publikacji i Widowisk oraz zatwierdzonego przydziału papieru¹⁵. Autorami (redaktorami) schematyzmów opolskich byli urzędnicy kurialni, z natury rzeczy najbardziej kompetentni do opracowania takiego katalogu. Podstawą prac redakcyjnych były kwestionariusze rozsyłane do parafii poprzez księży dziekanów oraz do prowincjałów zakonów męskich i żeńskich, posiadających domy zakonne na terenie diecezji. Po 2000 r. proces zbierania informacji został usprawniony poprzez lekturę stron internetowych oraz przekaz danych pocztą elektroniczną. Zarówno stara, jak i bardziej nowoczesna forma zbierania informacji zwalnia niejako redaktora od brania wyłącznej odpowiedzialności za każdą informację i cyfrę, z drugiej — nakazuje czytelnikowi traktowanie wszystkich danych z pewną ostrożnością i porównywania ich z późniejszymi aktualizacjami, a nawet zdeponowanymi w archiwach dokumentami. Ta ostrożność badacza nie może pociągać za sobą tezy, że praca redakcyjna nacechowana była jakąś niestarannością lub świadomym podawaniem błędnych wiadomości. Może dlatego początkowo w rocznikach nie wyszczególniano autorów ani redaktorów, traktując ich wydanie jako owoc wspólnej pracy. Po raz pierwszy redaktorów wymieniono w edycji z 1990 r. Grono redakcyjne tworzyli: ks. JAN KOPIEC (późniejszy biskup pomocniczy w Opolu i obecnie biskup gliwicki), ks. GERARD STRZEDUŁA i ks. JOACHIM KOBIENIA — notariusze i późniejsi kanclerze kurii, ks. JAN PYKA — notariusz kurii i s. ANGELINA NIEWIADOMSKA, w przypadku rocznika diecezjalnego z 2000 r.

Problemem pozostaje aktualność zawartych w rocznikach danych. Rozpiętość czasowa procesu powstawania schematyzmu: od rozesłania kwestionariuszy, poprzez oczekiwanie na ich skompletowanie, sporządzenie konspektu, cykl redakcyjny i naniesienie poprawek, aż po czas wydruku, który zależał od zgody państwowych organów, przyczyniała się do szybkiej dezaktualizacji wydania, a przecież życie w diecezji toczyło się normalnym biegiem. Bywało tak, że schematyzm wyda-

¹⁴ Zob. J. KOPIEC, *Wprowadzenie*, w: KOPIEC, PYKA (red.), *Schematyzm diecezji opolskiej 2010*, s. 5.

¹⁵ TENŻE, *Schematyzmy diecezji opolskiej*, s. 174.

wany co 5 i więcej lat w najbardziej użytecznej części szybko stawał się nieaktualny. Tej niedogodności starano się zaradzić, dodrukowując niewielkich rozmiarów suplementy. Taki dodatek ze zmianami, jakie zaszły w trakcie drukowania publikacji, ukazał się po raz pierwszy w edycji z 1963 r. Jeszcze wcześniej, bo w edycji rocznika z 1955 r., postanowiono drukować roczniki w podwójnej wersji: w pierwszej — według normalnego układu i w drugiej — z podwójnymi, niezadrukowanymi stronami. Była to propozycja indywidualnego śledzenia zmian i ich szybkiego aktualizowania. Takie roczniki wędrowały najczęściej na biurka pracowników kurii, najbardziej zainteresowanych odnotowywaniem zaistniałych zmian. Konieczność posiadania rozeznania w aktualnym stanie personalnym duchowieństwa i miejsc ich posługi przyczyniła się do podjęcia redakcji pierwszego skróconego schematyzmu diecezjalnego w 1988 r. Zamiarem redakcji było wydawanie do dużego, okazjonalnego, wydania swoistego rodzaju uzupełnienia. W edycji takiej znajdować się miały tylko dane dotyczące urzędów centralnych diecezji i lakoniczny wykaz parafii z ich aktualnymi duszpasterzami¹⁶. W taki sposób odsyłano do poprzednich, pełnych wydań rocznika, w których w sposób wyczerpujący zamieszczono dane o każdej z parafii: jej danych teled adresowych, historii, przechowywanych księgach metrykalnych, ilustracji kościoła parafialnego itd. Wydania określano dodatkowym podtytułem: „skrócony” lub też „struktura personalno-administracyjna”. Roczniki takie ukazały się we wspomnianym już 1988 r., a także w 1989, 1990, 1993, 1994, 1998 i 2003 r. W odstępach pięcioletnich podejmowano pracę nad pełnym wydaniem rocznika z ilustracjami, wstępem historycznym i historią każdej parafii (1996, 2000, 2006 i 2010 r.).

Współwydawcą schematyzmów była Kuria Diecezjalna w Opolu (wcześniej jako wydawca figurowała sama instytucja Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego, Ordynariatu Śląska Opolskiego w Opolu i od czasu ustanowienia diecezji jako Kuria Biskupia w Opolu). Wszystkie wydania drukowane były w formie ósemki (z niewielkimi odstępstwami od norm wymiarowych). Do 1986 r. roczniki oprawiano w półpłótno lub płótno. Nowsze wydania opatrzone w miękką, tekturową i tańszą okładkę, za wyjątkiem wydań z 1996 i 2000 r., które otrzymały tekturową, foliowaną okładkę. Drukowanie roczników zlecano diecezjalnej Drukarni Wydawnictwa Krzyża Świętego w Opolu, za wyjątkiem okresu od 1953 do 1986 r., kiedy to druk zlecano — z wiadomych względów — drukarniom państwowym.

3. Przegląd roczników opolskich

Pierwszy rocznik Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego ukazał się w kwietniu 1947 r.¹⁷ Odegrał on doniosłą rolę w ugruntowaniu się świadomości

¹⁶ Zob. *Wprowadzenie*, w: *Rocznik diecezji opolskiej 1988*, s. 3.

¹⁷ Pięć najstarszych roczników wymienia ks. Stanisław LIBROWSKI, *Katalog rubrycel i schematyzmów diecezji i zakonów historycznej Polski znajdujących się w księgozbiornie podręcznym Archiwum Diecezjal-*

o istnieniu i funkcjonowaniu nowej administracji kościelnej na Śląsku Opolskim¹⁸. Jego wydanie ks. BOLESŁAW KOMINEK — ówczesny administrator — zlecił już w październiku 1945 r. 10 października tegoż roku przygotowano kwestionariusz. Redaktorem wydania był ks. PAWEŁ LATUSEK — kanclerz kurii. Ten pochodzący z diecezji katowickiej kapłan wzorował się na podobnych, przedwojennych schematach wydanych dla tejże diecezji. Rocznik śledził zmiany, jakie zaszły na Opolszczyźnie po 1945 r. Dla celów orientacyjnych spis miejscowości uwzględnił, dodane w nawiasach, dawniejsze niemieckie ich nazwy.

Kolejne wydanie doszło do skutku dopiero w 1953 r. Po ingerencjach państwa z 1951 r. redakcji dzieła podjął się ks. WACŁAW WYCISK — oficjał Sądu Duchownego. Rocznik ukazał się w czerwcu 1953 r. Z powodu upaństwowienia Wydawnictwa Krzyża Świętego (na nowo reaktywowane w 1956 r.) wydrukowano go w Opolskich Zakładach Graficznych w nakładzie 800 egzemplarzy.

Po dwóch latach ukazał się nowy rocznik. Kwestionariusze wysłano 27 sierpnia 1954 r.¹⁹ Jego lektura śledzi bolesne przemiany 1954 r. związane z deportacją sióstr zakonnych. Kiedy w roczniku z 1953 r. wymieniono 23 żeńskie zgromadzenia zakonne i 299 domów zakonnych, rocznik z 1955 r. wymieniał wprawdzie o jedno zgromadzenie mniej, ale wykazywał zaledwie 81 domów zakonnych. Do pracy diecezjalnej weszły pierwsze roczniki księży absolwentów opolskiego seminarium duchownego. Rocznik wydrukowano w ww. drukarni państwowej w nakładzie 1200 egzemplarzy.

Jesień 1956 r. przyniosła brzemienne zmiany dotyczące zarządu i funkcjonowania ordynariatu opolskiego. Objęcie rządów przez bpa FRANCISZKA JOPA, z tytułem „zarządzającego Terytorium Kościelnym Śląska Opolskiego”, pociągnęło za sobą zmiany w obsadzie personalnej w całym ordynariacie. Liczba żeńskich domów zakonnych wzrosła po powrocie sióstr z internowania do 237. W przypadku parafii podano krótkie informacje dotyczące przeprowadzonych prac remontowych. Rocznik wydrukowano we Wrocławskiej Drukarni Dzielowej w nakładzie 2000 egzemplarzy²⁰.

Piąty rocznik wydano w 1963 r., chociaż już 3 listopada 1961 r. wysłano kwestionariusze do parafii, planując jego wydanie w 1962 r. Rocznik ukazywał stan Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego z dnia 15 kwietnia 1963 r. i wydrukowany został w nakładzie 1800 egzemplarzy. Po raz pierwszy uwzględnił dane personalne zakonników i podawał liczbę sióstr zakonnych w poszczególnych domach.

Kolejny rocznik planowano wydać w roku milenijnym. Cenzura uniemożliwiła wykonanie tegoż zadania i wysłane w listopadzie 1965 r. kwestionariusze uległy

nego we Włocławku, ABMK 23 (1971), s. 75–76. Zawartość rocznika omawia J. KOPIEC, *Administracja Apostolska Śląska Opolskiego w świetle rocznika na rok 1947*, „Wiadomości Urzędowe Kurii Biskupiej Śląska Opolskiego” 27 (1972), s. 313–318.

¹⁸ Zob. KOPIEC, *Wprowadzenie*, s. 6.

¹⁹ Zob. TENŻE, *Schematyzmy diecezji opolskiej*, s. 175.

²⁰ Por. *tamże*, s. 176.

dezaktualizacji. Kilkakrotnie wysyłane prośby o druk i przydział papieru zakończyły się pomyślnie w połowie 1967 r. Wiosną 1968 r. ukazał się rocznik podający stan z dnia 10 stycznia 1968 r. Po raz pierwszy podano w formie haseł krótkie historie parafii. Sporo błędnych dat było dziełem samych wypełniających ankiety. Podobnie jak poprzednio, w dodatku uwzględniono zmiany, jakie zaszły w czasie druku. Rocznik wydrukowano w krakowskiej Drukarni Związkowej w nakładzie 1500 egzemplarzy.

Zmiany, jakie nastąpiły w 1972 r., na mocy których powołano do życia diecezję opolską i kanonicznie ustabilizowano porządek administracyjny lokalnego Kościoła, zakładały wydanie nowego rocznika. Już 4 stycznia 1973 r. opracowano kwestionariusz, ale z powodów identycznych, jak poprzednio, rocznik ukazał się rok później w nakładzie 2000 egzemplarzy. Uwzględniono w nim zmiany dotyczące reorganizacji dekanalnej oraz podano krótką charakterystykę diecezji. Nie zabrakło w publikacji mapy nowej diecezji oraz uwzględniono nowe numery kierunkowe telefonów. Druk zlecono Drukarni Przemysłu Towarowego w Opolu Groszowicach.

Ósmy rocznik ukazał się w 1981 r. i podawał stan z dnia 31 marca tegoż roku. Na czele diecezji stał od sierpnia 1977 r. bp ALFONS NOSSOL. Rocznik uwzględniał zmiany zaszłe w sieci parafialnej. Jeżeli w 1947 r. było 430 parafii w 33 dekanatach, to rocznik z 1981 r. wymieniał 40 dekanatów i 454 parafie. Tylko w 1980 r. powstało 20 parafii, a 12 dotychczasowych, od lat obsługiwanych przez sąsiednich proboszczów, uległo likwidacji. W roczniku znalazły się informacje dotyczące diecezjalnej Rady Kapłańskiej, duszpasterstwa katolików obrządków wschodnich, spisu księży emerytów oraz zamieszczono mapę diecezji z zaznaczonymi rejonami duszpasterskimi. Druk w nakładzie 2000 egzemplarzy zlecono Opolskim Zakładom Graficznym.

Do czasu wydrukowania nowego rocznika — w 1986 r. — powstało 21 nowych parafii. Ze względu na przydział papieru druk — chociaż przygotowano go w Drukarni Wydawnictwa Krzyża Świętego — wykonała Wrocławska Drukarnia Naukowa. Po raz pierwszy nie odnotowano nakładu. W ścisłej korelacji z rocznikiem ukazały się kolejne, skrótowe wydania roczników diecezjalnych, będące uzupełnieniem i najświeższym wykazem urzędów centralnych diecezji oraz parafii z aktualnymi duszpasterzami. Do czasu wydania pełnego rocznika w 1996 r. takie skrótowe wydania opublikowano w 1988, 1990, 1993 i 1994 r., o czym wspomiano już wcześniej.

Reorganizacja diecezji wymusiła kolejną, pełną edycję schematyzmu. Początkowo wydano raz jeszcze skróconą wersję rocznika (1993 r.), w którym uwzględniono przejście 105 parafii do nowych diecezji: gliwickiej (90 parafii) i kaliskiej (15 parafii). W roczniku podawano ponadto adresy dziekanatów diecezji gliwickiej. Rocznik diecezji opolskiej z 1996 r. nawiązywał swoją formą do rocznika wydanego przed 10 laty. Ta już 15 edycja po raz pierwszy zawierała zdjęcia 391 kościołów parafialnych z 36 dekanatów oraz mapę zreorganizowanej diecezji opolskiej. Skróconą syntezę dziejów Kościoła na Śląsku Opolskim zamieścił we wstępie redaktor

rocznika — bp JAN KOPIEC²¹. Podobnie jak w przypadku rocznika z 1986 r., w 1998 r. wydano skróconą jego wersję z podaną aktualną strukturą personalno-administracyjną diecezji²².

W jubileuszowym Roku Odkupienia oraz 55 rocznicy samodzielnej jednostki administracyjnej diecezja zadbała o wydanie już siedemnastej edycji. Obok podstawowych danych, które podawał rocznik z 1996 r. (adresy, obsada itp.), treść rocznika wzbogacono o nowe, dotąd nieopracowane jeszcze całościowo zagadnienia ilustrujące diecezję opolską po 1945 r.²³ Z nowych zagadnień wymieniono kapłanów diecezjalnych i zakonnych pochodzących z parafii oraz duszpasterzy wcześniej posługujących w parafii. Nowinki techniczne ułatwiły opublikowanie w roczniku kolorowych zdjęć pasterzy oraz kościołów parafialnych (te ostatnie autorstwa JERZEGO KORNKA). W łączności z rocznikiem roku jubileuszowego wydano dwa kolejne roczniki — w 2003 i 2006 r., obydwa w skróconej wersji. W roczniku z 2006 r. znalazły się dwu-, trzyzdaniowe opisy dotyczące historii parafii. Dodano ponadto informacje o godzinach sprawowanych Mszy św., wymieniono szkoły i cmentarze. Drukarnia Wydawnictwa Krzyża Świętego wydrukowała rocznik z 2003 r. w nakładzie 1000 egzemplarzy, a rocznik z 2006 r. w nakładzie 1300 egzemplarzy²⁴.

W najnowszym wydaniu redaktorzy powrócili do nazwy „schematyzm”. *Schematyzm diecezji opolskiej 2010* został tak pomyślany, aby stanowić swoistego rodzaju wydanie jubileuszowe, upamiętniające 65 rocznicę ustanowienia nowej jednostki kościelnej. Jest to również pierwszy schematyzm wydany za rządów obecnego, trzeciego już biskupa opolskiego — ANDRZEJA CZAJ, ukazujący stan diecezji w rok po objęciu przez niego duszpasterskiej odpowiedzialności za powierzony mu Kościół lokalny, po wprowadzeniu najważniejszych zmian i ulepszeń w obrębie urzędów kurialnych i w parafiach. W niniejszym wydaniu nowością jest opublikowana obszerna część personalna duchowieństwa. Po odrębnej części dotyczącej spisu parafii, w dalszej części zebrano alfabetycznie i w encyklopedycznej formie biogramy wszystkich kapłanów diecezjalnych. W biogramach uwzględniono pełnione urzędy oraz podano szczegółowy przebieg posługi duszpasterskiej czy naukowej. Dla szybszej orientacji, z którą częścią ma się do czynienia, zadbano o to, aby kolejne części różniły się różnokolorowymi brzegami stron. W taki sposób można szybko wertować po określonych częściach schematyzmu.

²¹ J. KOPIEC, *Zarys dziejów Kościoła na Śląsku Opolskim*, w: TENZE (red.), *Rocznik Diecezji Opolskiej 1996*, Opole 1996, s. 50–56.

²² W edycji z 1998 r. nie podano, jak dotychczas, wykazu męskich i żeńskich zgromadzeń zakonnych.

²³ A. NOSSOL, *Słowo wstępne*, s. 5.

²⁴ Informacje uzyskane dzięki uprzejmości pracowników Drukarni Wydawnictwa Krzyża Świętego w Opolu na podstawie lektury *Zeszytów zamówień za lata 2002–2012*.

4. Szczegółowa zawartość roczników opolskich

4.1. (1)

Tytuł: *Rocznik Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego 1947*, ss. 268, nlb. 1, format 197 x 138 mm.

Współwyd.: Administracja Apostolska Śląska Opolskiego w Opolu.

Druk: Drukarnia Diecezjalna Świętego Krzyża w Opolu.

Treść schematyzmu [T.S.]: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Prymas Polski, Metropolita Prowincji Krakowskiej.

Zarząd i organizacja Administracji Apostolskiej Śląska Opolskiego: Administrator Apostolski, Rada Diecezjalna, Kuria Administracji Apostolskiej, Sąd Biskupi, Referat Duszpasterski, Diecezjalny Związek *Caritas*, cenzorowie książek, wizytatorzy nauki religii, fundusz emerytalny kapłanów, seminarium duchowne, inne instytucje diecezjalne.

Dekanaty i parafie: 37 dekanatów — Biała, Branice, Bytom, Dobrodzień, Gliwice, Głogówek, Głubczyce, Głuchołazy, Gościęcín, Grodków, Groszowice, Kietrz, Kluczbork, Koźle, Leńnica, Łabędy, Łany, Miechowice, Niemodlin, Nysa, Olesno, Opole, Otmuchów, Paczków, Prószków, Prudnik, Pyskowice, Racibórz, Siołkowice, Skoroszyce, Strzelce [Opolskie], Strzeleczyki, Toszek, Tworków, Ujazd, Zabrze, Zagwizdzie.

Zestawienia: katecheci, zakony i zgromadzenia męskie (12 zakonów i 26 domów) i żeńskie (21 zakonów i 308 domów), alfabetyczny spis nazwisk, alfabetyczny spis miejscowości, parafii i siedzib zakładów zakonnych (dla celów orientacyjnych dodano w nawiasach dawniejsze nazwy niemieckie), indeks (spis treści).

Oprawa: tekturowa twarda, owinięta w półpłótno (w alternatywnej wersji okładka miękka z mapą administracji apostolskiej).

4.2. (2)

Tytuł: *Rocznik Ordynariatu Śląska Opolskiego 1953*, druk ukończono 8 stycznia 1953 r., ss. 226, nlb. 1, format 210 x 148 mm.

Współwyd.: Ordynariat Śląska Opolskiego w Opolu.

Druk: Opolskie Zakłady Graficzne, ul. Kośnego 34, nakład 800 egz.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Prymas Polski.

Zarząd i organizacja Ordynariatu Śląska Opolskiego: Ordynariusz, Rada Diecezjalna, Rada Administracyjna, Kuria Ordynariatu, Sąd Duchowny, referat duszpasterski, cenzorowie książek, wizytator nauki religii, fundusz emerytalny kapłanów ordynariatu, egzaminatorzy prosynodalni, Wyższe Seminarium Duchowne, Niższe Seminarium Duchowne, alumni.

Dekanaty i parafie (39 dekanatów; nowe dekanaty: Gorzów i Wołczyn).

Zestawienia: katecheci, zakony i zgromadzenia męskie (12 i 29 domów) i żeńskie (23 i 299 domów), alfabetyczny spis nazwisk i miejscowości, objaśnienia skrótów.

Opr.: tekturowa twarda.

4.3. (3)

Tytuł: *Rocznik Ordynariatu Śląska Opolskiego 1955*, druk ukończono 14 kwietnia 1955 r., ss. 194, nlb. 1, format 210 x 148 mm.

Współwyd.: Ordynariat Śląska Opolskiego w Opolu.

Druk: Opolskie Zakłady Graficzne, nakład 1200 egz.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Przew. Episkopatu Polski.

Zarząd i organizacja Ordynariatu Śląska Opolskiego: Ordynariusz, Rada Diecezjalna, Rada Administracyjna, Kuria Ordynariatu, Sąd Duchowny, cenzorowie książek, wizytator nauki religii, *consilium vigilantiae*, konsultorzy prosynodalni, egzaminatorzy prosynodalni, Diecezjalna Komisja ds. Odbudowy Katedry św. Jakuba w Nysie, Wyższe Seminarium Duchowne w Nysie, księży na wyższych studiach, alumni, Studium Humanistyczne Seminarium Duchownego w Gliwicach.

Dekanaty i parafie (j.w.).

Zestawienia: katecheci nauki religii, zakony i zgromadzenia męskie (12 i 28 domów) i żeńskie (22 i 81 domów), alfabetyczny spis nazwisk i miejscowości, objaśnienie skrótów.

Opr.: tekturowa twarda.

4.4. (4)

Tytuł: *Rocznik Kościelny Śląska Opolskiego 1959*, wydany z polecenia bpa Franciszka Jopa — zarządzającego Terytorium Kościelnym Śląska Opolskiego, rocznik podaje stan z dnia 26 września 1959 r., ss. 312, nlb. 3, 210 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Biskupia w Opolu.

Druk: Wrocławska Drukarnia Dzielowa, nakład 2000 egz.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Prymas Polski, bp Franciszek Jop — zarządzający terytorium kościelnym Śląska Opolskiego z uprawnieniami biskupa rezydencjalnego, biskupi sufragani, hierarchia Kościoła w Polsce.

Zarząd diecezji: konsultorzy diecezjalni, Kuria Biskupia, Sąd Duchowny, Rada Administracyjna, konsultorzy prosynodalni, egzaminatorzy prosynodalni, cenzorowie książek, *consilium a vigilantia*, komisje diecezjalne, Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie i w Opolu, Oddział Humanistyczny Seminarium Duchownego w Gliwicach, księży dziekani i wicedziekani.

Dekanaty i parafie (jw.).

Zestawienia: zakony i zgromadzenia męskie (14 i 33 domy) i żeńskie (22 i 237 domów), księży katecheci, statystyka szkół w dekanatach, zestawienie ogólne, zestawienia duchownych, księży zmarli, spis księży wg lat święceń, alumni, kościoły nieparafialne, alfabetyczny spis kapłanów i miejscowości, objaśnienie skrótów, spis treści.

Opr.: tekturowa twarda, owinięta w płótno.

4.5. (5)

Tytuł: *Rocznik Kościelny Śląska Opolskiego 1963*, wydany z polecenia bpa Franciszka Jopa — zarządzającego Terytorium Kościelnym Śląska Opolskiego, rocznik podaje stan z dnia 15 kwietnia 1963 r., ss. 309, nlb. 3, format 210 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Biskupia w Opolu.

Druk: [nie podano drukarni], nakład 1800 egz.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Prymas Polski, bp F. Jop — zarządzający terytorium kościelnym Śląska Opolskiego z uprawnieniami biskupa rezydencjalnego, biskupi sufragani, hierarchia Kościoła w Polsce.

Zarząd diecezji: konsultorzy diecezjalni, Kuria Biskupia, Sąd Duchowny, Rada Administracyjna, proboszczowie konsultorzy prosynodalni, egzaminatorzy prosynodalni, cenzorowie książek, *consilium a vigilantia*, komisje diecezjalne (9), Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie i w Opolu, kapłani odznaczeni przez Stolicę Apostolską, księży dziekani i wicedziekani.

Dekanaty i parafie (jw.).

Zestawienia: zakony i zgromadzenia męskie (13 i 32 domy, podano personalia zakonników) i żeńskie (23 i 232 domy, podano liczbę siostr w danym domu), zestawienia duchownych, księży zmarli, księży, którzy opuścili kościelne terytorium Śląska Opolskiego, spis księży wg lat święceń, alumni, kościoły nieparafialne, zestawienia dekanalne i ogólnodiecezjalne, alfabetyczny spis zakonów, alfabetyczny spis kapłanów i miejscowości, objaśnienie skrótów, spis treści, zmiany w czasie druku rocznika.

Opr.: tekturowa twarda, brzeg owinięty w płótno.

4.6. (6)

Tytuł: *Rocznik Kościelny Śląska Opolskiego 1968*, wydany z polecenia bpa Franciszka Jopa — Administratora Apostolskiego Śląska Opolskiego, rocznik podaje stan z dnia 10 stycznia 1968 r., ss. 351, nlb. 3, format 210 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Biskupia w Opolu.

Druk: Drukarnia Związkowa Kraków, nakład 1532 egz.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego (jw.).

Bp Franciszek Jop — Administrator Apostolski Śląska Opolskiego, biskupi sufragani, hierarchia Kościoła w Polsce (diecezje, spis biskupów wg daty prekonizacji).

Zarząd diecezji: konsultorzy diecezjalni, Kuria Biskupia i diecezjalni referenci, Sąd Duchowny, Rada Administracyjna, proboszczowie konsultorzy prosynodalni, egzaminatorzy prosynodalni, cenzorowie książek, komisje diecezjalne (6), Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie i w Opolu (wykaz profesorów i alumnów), księża dziekani i wicedziekani, kapłani odznaczeni przez Stolicę Apostolską.

Dekanaty i parafie (jw., zamieszczono krótką historię danej parafii).

Zestawienia: zakony i zgromadzenia męskie (13 i 34 domy) i żeńskie (24 i 232 domy), zestawienia duchownych, księża zmarli, księża, którzy opuścili kościelne terytorium Śląska Opolskiego, spis księży wg lat święceń, kościoły nieparafialne, zestawienia dekanalne i ogólnodiecezjalne, alfabetyczny spis zakonów, alfabetyczny spis kapłanów i miejscowości, wyjaśnienie skrótów, spis treści, zmiany zaszczytne w czasie druku rocznika.

Opr.: tekturowa twarda, owinięta w płótno.

4.7. (7)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1974*, wydany z polecenia bpa opolskiego Franciszka Jopa, rocznik podaje stan z dnia 1 stycznia 1974 r., ss. 403, nlb. 5, format 210 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Drukarnia Przemysłu Towarowego w Opolu Groszowicach, nakład 2000 egz.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Prymas Polski, Arcybiskup Metropolita Wrocławski.

Bp Opolski Franciszek Jop, biskupi sufragani, hierarchia Kościoła w Polsce (diecezje, spis biskupów wg daty prekonizacji, ważniejsze adresy).

Opis diecezji opolskiej, zmiany dotyczące reorganizacji dekanalnej.

Zarząd diecezji: konsultorzy diecezjalni, Kuria Diecezjalna i diecezjalni referenci, Biskupi Sąd Diecezjalny, Rada Administracyjna, proboszczowie konsultorzy prosynodalni, egzaminatorzy prosynodalni, cenzorowie książek, komisje diecezjalne, Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie i w Opolu (wykaz profesorów i alumnów), księża dziekani i wicedziekani, kapłani odznaczeni przez Stolicę Apostolską.

Dekanaty i parafie (40 dekanatów: nowy dekanat Racibórz Wschód, nowe nazwy dekanatów: bytomski – Bytom Wschód, miechowski – Bytom Zachód, gliwicki – Gliwice Wschód, łabędzki – Gliwice Zachód, groszowski – Ozimek, raciborski – Racibórz Zachód, po raz pierwszy podano rok zachowanych ksiąg metrykalnych).

Zestawienia: zakony i zgromadzenia męskie (17 i 41 domów) i żeńskie (25 i 209 domów), zestawienia duchownych, księży zmarli, księży, którzy opuścili diecezję, spis księży wg lat święceń, kościoły nieparafialne, alfabetyczny spis kapłanów i miejscowości, zestawienia w dekanatach i diecezjalne, wyjaśnienie skrótów, spis treści, zmiany zaszele w czasie druku rocznika, numery kierunkowe telefonów, mapa diecezji.

Opr.: tekturowa twarda, owinięta w półpłótno.

4.8. (8)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1981*, wydany z polecenia bpa opolskiego Alfonsa Nossola, rocznik podaje stan z dnia 31 marca 1981 r., ss. 491, nlb. 8, format 210 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Opolskie Zakłady Graficzne im. J. Łangowskiego w Opolu, nakład 2000 egz.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego (jw.).

Bp Opolski Alfons Nossol, biskupi sufragani, hierarchia Kościoła w Polsce, z dziejów diecezji opolskiej.

Zarząd diecezji: konsultorzy diecezjalni, Diecezjalna Rada Kapłańska, Kuria Diecezjalna (jej pracownicy i wydziały), Diecezjalna Rada Administracyjna, proboszczowie konsultorzy, egzaminatorzy prosynodalni, komisje diecezjalne (5), Biskupi Sąd Diecezjalny, Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie (profesorowie i wykładowcy, alumni), instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie (5), księży dziekani i wicedziekani, księży emeryci.

Dekanaty i parafie (jw.).

Zestawienia: zakony i zgromadzenia męskie (21 i 43 domy) i żeńskie (28 i 185 domów), duszpasterstwo katolików obrządków wschodnich, zestawienia duchownych, wykaz alumnów, księży wg lat święceń, kościoły nieparafialne, alfabetyczny spis kapłanów i miejscowości, zestawienie diecezjalne, wyjaśnienie skrótów, ważniejsze telefony, spis treści, mapa diecezji w Polsce, mapa diecezji z zaznaczonymi rejonami duszpasterskimi.

Opr.: tekturowa twarda, owinięta w półpłótno w kolorze czerwonym z wytłokiem mapy i herbu diecezji na awersie.

4.9. (9)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1986*, wydany z polecenia bpa opolskiego Alfonsa Nossola, rocznik podaje stan z dnia 30 kwietnia 1986 r., ss. 397 + 7, format 210 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Wrocławska Drukarnia Naukowa, nie podano nakładu.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego (jw.).

Bp Opolski Alfons Nossol, biskupi pomocniczy, hierarchia Kościoła w Polsce (mapa, organizacja, adresy wybranych instytucji kościelnych), z dziejów diecezji opolskiej.

Zarząd diecezji: konsultorzy diecezjalni, Diecezjalna Rada Kapłańska, Kuria Diecezjalna (jej pracownicy, wydziały, referaty i komisje), Biskupi Sąd Duchowny, Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie (profesorowie i wykładowcy), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie, księża dziekani i wicedziekani, księża emeryci.

Dekanaty i parafie (wg poprzedniego układu, brak historii parafii).

Zestawienia: zakony i zgromadzenia męskie (20 i 40 domów) i żeńskie (29 i 183 domy), duszpasterstwo katolików obrządków wschodnich, zestawienia duchownych (jak poprzednio), wykaz alumnów, księża wg lat święceń, kościoły nieparafialne, alfabetyczny spis kapłanów i miejscowości, zestawienie diecezjalne, wyjaśnienie skrótów, spis treści, zmiany personalne i administracyjne w czasie druku.

Opr.: tekturowa twarda, owinięta w półpłótno w kolorze brązowym z wytłokiem mapy i herbu diecezji.

4.10. (10)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1988*, wydany z polecenia bpa opolskiego Alfonsa Nossola, stan osobowy z dnia 1 października 1988 r., ss. 111 + 2, format 203 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: [Wydawnictwo Świętego Krzyża w Opolu]

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego (jw.).

Zarząd diecezji: Bp Opolski Alfons Nossol, biskupi pomocniczy, konsultorzy diecezjalni, Diecezjalna Rada Kapłańska, Kuria Diecezjalna (jej pracownicy, wydziały, referaty i komisje), Biskupi Sąd Duchowny, Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie (profesorowie i wykładowcy), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty i parafie (podane wyłącznie dane adresowe i personalia księży).

Zestawienia diecezjalne: zestawienia duchownych, indeks księży diecezjalnych, zmiany personalne i administracyjne w czasie druku.

Opr.: tekturowa miękka, biała.

4.11. (11)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1989–1990*, wydany z polecenia bpa opolskiego Alfonsa Nossola, oprac. ks. Jan Kopiec, stan osobowy z dnia 31 października 1989 r., ss. 117, format 203 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: [Wydawnictwo Świętego Krzyża w Opolu]

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego (jw.).

Zarząd diecezji: Bp Opolski Alfons Nossol, biskupi pomocniczy, konsultorzy diecezjalni, Diecezjalna Rada Kapłańska, Kuria Diecezjalna (jej pracownicy, wydziały, referaty i komisje), Biskupi Sąd Duchowny, Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie (profesorowie i wykładowcy), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty i parafie (podane dane adresowe i personalia księży — tytuł naukowy, daty: urodzenia, święceń i ustanowienia).

Zestawienia diecezjalne: zestawienia duchownych, zmiany w czasie druku, spis księży diecezjalnych, adresy księży dziekanów i sekretarzy rejonowych.

Opr.: tekturowa miękka, biała.

4.12. (12)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1990 (skrócony)*, wydany z polecenia bpa opolskiego Alfonsa Nossola, oprac. ks. Jan Kopiec, ks. Gerard Strzeduła, stan osobowy z dnia 1 października 1990 r., ss. 112, format 203 x 148 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Wydawnictwo Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego (jw.).

Zarząd diecezji (jw.).

Dekanaty i parafie (46 dekanatów, nowe dekanaty: Kędzierzyn, Kuźnia Raciborska, Opole Szczepanowice, Pietrowice Wielkie, Zabrze Mikulczyce, Zawadzkie; zmiana nazw dekanatów: Bytom Wschód na Bytom, Bytom Zachód na Bytom Miechowice, Gliwice Wschód na Gliwice, Gliwice Zachód na Gliwice Łabędy).

Zestawienia diecezjalne: zestawienia duchownych, indeks księży diecezjalnych, spis parafii, aneks — adresy księży dziekanów i sekretarzy rejonowych.

Opr.: tekturowa miękka, biała.

4.13. (13)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1993 (skrócony)*, wydany z polecenia bpa opolskiego Alfonsa Nossola, oprac. ks. Gerard Strzeduła, stan z dnia 31 stycznia 1993 r., ss. 164, format 205 x 141 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Drukarnia Wydawnictwa Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Nuncjusz Apostolski w Polsce, Prymas Polski, Metropolita Katowicki.

Zarząd diecezji: Bp Opolski Alfons Nossol, biskupi pomocniczy, Kolegium Konsultorów Diecezji Opolskiej, Diecezjalna Rada Kapłańska, Kuria Diecezjalna (jej pracownicy, wydziały, referaty i komisje), Biskupi Sąd Duchowny, Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie (profesorowie i wykładowcy), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty (36) i parafie (389) — dekanaty: Biała, Branice, Dobrodzień, Głogówek, Głubczyce, Głuchołazy, Gorzów Śląski, Gościęcín, Grodków, Kamień Śląski, Kędzierzyn, Kietrz, Kluczbork, Koźle, Krapkowice, Leśnica, Łany, Niemodlin, Nysa, Olesno, Opole, Opole Szczepanowice, Otmuchów, Ozimek, Paczków, Pietrowice Wielkie, Prószków, Prudnik, Racibórz, Siołkowice, Skoroszyce, Strzelce Opolskie, Tworków, Ujazd, Zagwizdzie, Zawadzkie (układ informacji o parafiach jak w roczniku z 1990 r.).

Zestawienia: duchowni poza diecezją, księża emeryci, inni księża, adresy dziekanów i wicedziekanów diecezji opolskiej, adresy dziekanów diecezji gliwickiej, indeks księży diecezjalnych i zakonnych, spis parafii.

Opr.: tekturowa miękka, zielona.

4.14. (14)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1994. Struktura personalno-administracyjna*, wydany z polecenia bpa Alfonsa Nossola — ordynariusza opolskiego, oprac. ks. Gerard Strzeduła, stan z dnia 28 lutego 1994 r., ss. 303, nlb. 1, format 205 x 145 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Drukarnia Wydawnictwa Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Święci patronowie.

Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Nuncjusz Apostolski w Polsce, Prymas Polski, Metropolita Katowickiej Prowincji Kościelnej, Bp Opolski Alfons Nossol, biskupi pomocniczy, hierarchia Kościoła katolickiego w Polsce, niektóre instytucje kościelne w kraju i za granicą.

Zarząd diecezji: Kolegium Konsultorów Diecezji Opolskiej, Kuria Diecezjalna (jej pracownicy, wydziały, referaty i komisje), Diecezjalna Rada Kapłańska, Diecezjalna Rada Duszpasterska, Biskupi Sąd Duchowny, Wyższe Seminarium Duchowne Śląska Opolskiego w Nysie (profesorowie i wykładowcy), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty i parafie (jw.).

Zakony i zgromadzenia męskie (18, 25 domów) i żeńskie (20, 110 domów).

Zestawienia: duchowni poza diecezją, księża inkardynowani i nieinkardynowani, księża emeryci, inni księża, alumni diecezji opolskiej studiujący w WSD Śląska Opolskiego, księża wg lat święceń, księża zmarli, adresy dziekanów i wicedziekanów diecezji opolskiej, indeks księży diecezjalnych i zakonnych, spis parafii, zestawienie ogólne diecezji, wykaz kodów telefonicznych dla diecezji opolskiej, spis treści, zmiany niektórych numerów telefonicznych.

Opr.: tekturowa miękka, różowa.

4.15. (15)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1996*, wydany z polecenia bpa Alfonsa Nossola – ordynariusza opolskiego, red. bp Jan Kopiec, stan z dnia 30 kwietnia 1996 r., ss. 782, format 203 x 145 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Drukarnia Wydawnictwa Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Święci patronowie.

Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Nuncjusz Apostolski w Polsce, Prymas Polski, Metropolita Katowickiej Prowincji Kościelnej, Bp Opolski Alfons Nossol, biskupi pomocniczy, hierarchia Kościoła katolickiego w Polsce, niektóre instytucje kościelne w kraju i za granicą.

Zarys dziejów Kościoła na Śląsku Opolskim (bp Jan Kopiec).

Zarząd diecezji: Kolegium Konsultorów Diecezji Opolskiej, Kuria Diecezjalna (jej pracownicy, wydziały, referaty, komisje i rady), Biskupi Sąd Duchowny, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego (studia teologiczne, skład osobowy i struktura wydziału), Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Opolskiej i Diecezji Gliwickiej (wychowawcy i alumni diecezji opolskiej), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty (36) i parafie (391) — w opisie parafii zdjęcie kościoła parafialnego i pełne dane jak w przypadku rocznika z 1986 r.

Zakony i zgromadzenia męskie (18 i 25 domów) i żeńskie (21 i 111 domów).

Zestawienia: duchowni poza diecezją, księża inkardynowani i nieinkardynowani, księża emeryci, inni księża, księża wg lat święceń, księża zmarli, alfabetyczny spis księży diecezjalnych i zakonnych, alfabetyczny spis miejscowości, zestawienie ogólne diecezji, wykaz skrótów, spis treści, mapa diecezji opolskiej.

Opr.: tekturowa twarda, błękitna, owinięta w półpłótno z mapą i herbem diecezji na awersie.

4.16. (16)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 1998. Struktura personalno-administracyjna*, wydany z polecenia bpa Alfonsa Nossola — ordynariusza opolskiego, red. ks. Jan Pyka, ks. Gerard Strzeduła, stan z dnia 15 lutego 1998 r., ss. 211, ISBN 83-86865-65-2, format 205 x 145 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Drukarnia Wydawnictwa Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Nuncjusz Apostolski w Polsce, Prymas Polski, Metropolita Katowickiej Prowincji Kościelnej, Bp Opolski Alfons Nossol, biskupi pomocniczy.

Zarząd diecezji: Kolegium Konsultorów Diecezji Opolskiej, Kuria Diecezjalna (jej pracownicy, wydziały, referaty, komisje i rady), Biskupi Sąd Duchowny, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego (skład osobowy i struktura wydziału), Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Opolskiej i Diecezji Gliwickiej (wychowawcy i alumni diecezji opolskiej), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty (36) i parafie (392) — dane adresowe parafii i skład osobowy duchownych.

Zestawienia: duchowni poza diecezją, duszpasterstwa, księża inkardynowani poza diecezją, księża emeryci i renciści, księża na studiach, księża z innych diecezji, księża zmarli, alfabetyczny spis księży, alfabetyczny spis miejscowości, zestawienie ogólne diecezji, wykaz skrótów, spis treści (brak zestawień zgromadzeń zakonnych).

Opr.: tekturowa miękka, w odcieniach brązu, na okładce fragment drzwi katedry Świętego Krzyża w Opolu.

4.17. (17)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 2000*, wydany z polecenia abpa Alfonsa Nossola — ordynariusza opolskiego, red. ks. Gerard Strzeduła, ks. Jan Pyka, s. Angelina Niewiadomska ABMV, stan z dnia 31 grudnia 2000 r., ss. 631, ISBN 83-88071-78-5, format 202 x 141 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Drukarnia Wydawnictwa Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Słowo wstępne abpa A. Nossola, święci patronowie.

Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Nuncjusz Apostolski w Polsce, Prymas Polski, Metropolita Katowickiej Prowincji Kościelnej, Bp Opolski abp Alfons Nossol, biskupi pomocniczy (opis ubogacony zdjęciami pasterzy), hierarchia Kościoła katolickiego w Polsce, niektóre instytucje kościelne w kraju i za granicą.

Kościół opolski — zarys najnowszych dziejów (bp J. Kopiec, s. 39–45).

Zarząd diecezji: Kolegium Konsultorów Diecezji Opolskiej, Kuria Diecezjalna (wydziały, referaty, komisje i rady), Biskupi Sąd Duchowny, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego (skład osobowy i struktura wydziału), Wyższe Seminarium Duchowne Diecezji Opolskiej i Diecezji Gliwickiej (wychowawcy i alumni diecezji opolskiej), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty (36) i parafie (396) — oprócz zestawień jak w 1996 r. dodany układ mszy niedzielnych oraz zestawienie kapłanów wcześniej posługujących w parafii i pochodzących z parafii.

Zestawienia: duchowni poza diecezją, księża na studiach, księża emeryci i renciści, księża z innych diecezji, duszpasterstwa obrządków wschodnich, księża zmarli, zakony i zgromadzenia męskie (16 i 25 domów) i żeńskie (20 i 99 domów), księża diecezji opolskiej wg lat święceń, indeks osób i miejscowości, zestawienie ogólne diecezji, wykaz skrótów, spis treści.

Oprr.: tekturowa twarda, w odcieniach beżu i zieleni, na okładce herb diecezji opolskiej (awers) i herb jej ordynariusza (rewers).

4.18. (18)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 2003*, wydany z polecenia abpa Alfonsa Nossola — ordynariusza opolskiego, red. ks. Joachim Kobienia, ks. Jan Pyka, stan z dnia 31 października 2003 r., ss. 214, ISBN 83-7342-030-4, format 205 x 145 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Drukarnia Wydawnictwa Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Nuncjusz Apostolski w Polsce, Prymas Polski, Metropolita Katowickiej Prowincji Kościelnej, Bp Opolski abp Alfons Nossol, biskupi pomocniczy.

Zarząd diecezji: Kolegium Konsultorów Diecezji Opolskiej, Kuria Diecezjalna (wydziały, referaty, komisje i rady), Biskupi Sąd Duchowny, *Caritas* Diecezji Opolskiej, Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego (skład osobowy i serie wydawnicze), Wyższe Międzydiecezjalne Seminarium Duchowne w Opolu dla diecezji opolskiej i gliwickiej (wychowawcy i alumni diecezji opolskiej), inne instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty i parafie (adresy parafii i personalia duchownych).

Zestawienia: duchowni poza diecezją, księża na studiach, księża emeryci i renciści, księża z innych diecezji, duszpasterstwa katolików obrządku bizantyjsko-ukraińskiego, księża zmarli (od stycznia 2001 r.), indeks osób i parafii, zestawienie ogólne diecezji, wykaz skrótów, spis treści (brak zestawienia zgromadzeń zakonnych).

Oprr.: tekturowa miękka, w odcieniach błękitu, na okładce herb diecezji opolskiej.

4.19. (19)

Tytuł: *Rocznik Diecezji Opolskiej 2006*, wydany z polecenia abpa Alfonsa Nossola — ordynariusza opolskiego, red. ks. Joachim Kobienia, ks. Jan Pyka, stan z dnia 15 lutego 2006 r., ss. 465, ISBN 83-7342-095-9, format 205 x 145 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Drukarnia Wydawnictwa Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Nuncjusz Apostolski w Polsce, Przewodniczący KEP, Metropolita Katowickiej Prowincji Kościelnej.

Hierarchia Kościoła katolickiego w Polsce, niektóre instytucje kościelne w kraju i za granicą.

Kościół opolski: święci patronowie, Bp Opolski abp Alfons Nossol, biskupi pomocniczy, Kolegium Konsultorów Diecezji Opolskiej, Kuria Diecezjalna (wydziały, referaty, komisje i rady), Biskupi Sąd Duchowny, *Caritas* Diecezji Opolskiej, inne instytucje diecezjalne, Wyższe Seminarium Duchowne w Opolu (wychowawcy i alumni), Wydział Teologiczny Uniwersytetu Opolskiego (skład osobowy, struktura wydziału i serie wydawnicze), pozostałe instytucje diecezjalne, rejony duszpasterskie.

Dekanaty (36) i parafie (397) — według pełniejszego układu bez historii parafii.

Zestawienia: duchowni poza diecezją, księża na studiach, księża emeryci i reńskiści, księża z innych diecezji, duszpasterstwa katolików obrządku bizantyjsko-ukraińskiego, księża zmarli (od 1 listopada 2003 r.), zakony i zgromadzenia męskie i żeńskie (78 domów), kapłani odznaczeni przez Stolicę Apostolską, księża diecezji opolskiej wg lat święceń, indeks osób i miejscowości, zestawienie ogólne diecezji, wykaz skrótów, spis treści.

Opr.: tekturowa miękka, w odcieniach brązu, na okładce herb diecezji opolskiej.

4.20. (20)

Tytuł: *Schematyzm diecezji opolskiej 2010*, red. bp Jan Kopiec, ks. Jan Pyka, wydany z polecenia biskupa opolskiego Andrzeja Czaj, stan z dnia 8 grudnia 2010 r., ss. 656, ISBN 978-83-7342-247-6, format 205 x 145 mm.

Współwyd.: Kuria Diecezjalna w Opolu.

Druk: Wydawnictwo i Drukarnia Świętego Krzyża w Opolu.

TS.: Hierarchia Kościoła katolickiego: Ojciec Św., Nuncjusz Apostolski w Polsce, Prymas Polski, Przewodniczący KEP, Metropolita Katowickiej Prowincji Kościelnej, hierarchia Kościoła katolickiego w Polsce, niektóre instytucje kościelne.

Kościół opolski: Bp Opolski Andrzej Czaja, biskupi pomocniczy, kolegia i rady w diecezji opolskiej, kuria (jej wydziały, komisje i referaty) i instytucje diecezjalne.

Dekanaty i parafie (dane adresowe i personalia duchownych).

Duchowieństwo diecezji opolskiej: biogramy wg spisu alfabetycznego (dane osobowe, przebieg posługi, adres).

Zestawienia: kapłani nieinkardynowani pracujący lub przebywający w diecezji opolskiej, zakony i zgromadzenia męskie i żeńskie, wykazy kapłanów (wg odznań oraz funkcji innych niż duszpasterskie), indeks osób i miejscowości.

Opr.: tekturowa miękka, z zewnątrz laminowana, koloru jasnozielonego z konturem mapy diecezji opolskiej i herbem diecezji.

5. Podsumowanie

Opolskie schematyzy, podobnie jak w przypadku innych roczników diecezjalnych, stanowiły w przeszłości i stanowią nadal autentyczny i urzędowy wykaz diecezjalnych organów, terytorialnej organizacji diecezji oraz danych personalnych duchownych. Ich wydawanie wzbudzało zawsze — zarówno w kręgach kościelnych, jak i świeckich — żywe zainteresowanie. Lektura zachowanej w kurialnych teczkach korespondencji, zawierającej prośby i podziękowania urzędów państwowych, administracji samorządowej, poszczególnych biskupów, kurii diecezjalnych i zakonnych, czy też zagranicznych podmiotów kościelnych, potwierdza, jak z żywym zainteresowaniem odbierano ukazujące się aktualizacje²⁵.

Zawartość roczników jest zróżnicowana. Wydaje się, że w miarę możliwości wydawniczych starano się zebrać w jedną całość wszystkie najważniejsze informacje niezbędne dla sprawnego administrowania diecezją. Były jednak i takie edycje, których redaktorzy zadbali o to, aby nie zabrakło krótkich historii parafii, dodatkowych spisów dotyczących Kościoła lokalnego na terenie diecezji i kraju, bogatej szaty graficznej, a także nieśmiały prób syntezy historii lokalnego Kościoła. Oczywiście, w tym względzie pomocnymi stały się zdobycze techniki, a druk stał się dzięki temu łatwiejszy. W okresie PRL-owskiej cenzury częstotliwość ich wydawania uzależniona była od wydania zgody przez państwowe urzędy. Obecnie o czasie wydania decydują nie tylko możliwości wydawnicze i kondycja finansowa diecezji, ale także celowość ukazywania się wznowień. Paradoksalnie schematyzm w swej formie książkowej zmierzyć się musi ze zdobyczami i możliwościami internetu. To dzięki niemu o wiele szybciej można nanosić i śledzić ciągłe zmiany, także i te związane z administrowaniem diecezją. Stąd daje się zaobserwować, że częstotliwość ich ukazywania się związana jest bardziej z przeżywanymi przez diecezję szczególnymi rocznicami, same zaś schematyzy stają się szczególnego rodzaju drukami okolicznościowymi, jubileuszowymi. Być może, że roczniki diecezjalne utracą atut niezbędnego druku dla celów administracji czy zarządzania diecezją na korzyść dobrze zarządzanych diecezjalnych stron internetowych. Niemniej nawet ich okazjonalne i coraz radsze edycje będą w swojej pisanej formie nadal utrzymywać wierny obraz diecezji, a w taki sposób stanowić wciąż będą ważne źródło dla przyszłych badań historycznych. Może nie obejdzie się bez wnikliwej kwerendy archiwów kurialnych czy parafialnych. Ale z pewnością drukowane schematyzy wyznaczą wtedy kierunek dalszym poszukiwaniom i badaniom tak samo, jak czy-

²⁵ Bogata korespondencja znajduje się w Archiwum Kurii Diecezjalnej w Opolu, sygn. AI 1, *Wydawnictwa. Schematyzm 2001–2008*. Jej tylko pobieżna lektura ukazuje, że ów biuletyn urzędowy stanowi nieocenioną pomoc nie tylko w sprawnym administrowaniu diecezją, ale także w kontaktach podmiotów kościelnych i świeckich z odpowiednimi wydziałami i parafiami. Jest to możliwe dzięki zawartym w rocznikach danym teled adresowym, czy też innym danym rzeczowym, dotyczącym przykładowo przechowywanych metryk itp.

niły to kiedyś i czynią nadal, a których dla Kościoła opolskiego od 1947 r. ukazało się już 20 jego edycji.

Annals of the Diocese of Opole from 1947 to 2010

Summary

Diocesan annals are indispensable help in exploring not only the history of the diocese. They were then and are still a valuable source of knowledge about managing ecclesiastical unit as they present the status of ecclesiastical administrative unit from that time. The list of the annals confirms the often long-term continuity of curial departments and other sections that assist in easy administration of the diocese. They present a real picture of the diocese, its parish system, the state of ownership, the number and status of the clergy.

On the basis of the annals of the (Administration) Diocese of Opole the author presented in the above item the historical outline of the diocese as well as the content and subject contents of church periodicals. In the Diocese of Opole the issues were named annals, although the authority of the Church did not plan their annual edition. Not only the ecclesiastical authority decided on the frequency of their publication but also the secular state apparatus, wary of publishing activities of the local Church. The whole discourse is completed by the catalogue of 20 annals of the (Administration) Diocese of Opole issued from 1947 to 2010. In the catalogue the author listed in detail subject contents of each of the annals and he recorded layout changes and novelties that were introduced in later editions to a more affordable and comprehensive presentation of the diocese.